

Reddingmuseum zet poort open

Den Helder * Nationaal reddingmuseum Dorus Rijkers is vanaf vandaag tot en met zondag 5 januari bijna elke dag geopend voor het publiek. Tijdens de kerstvakantie is het interessante en ook voor jonge gasten aantrekkelijke museum geopend van tien tot vijf uur. Medewerkster Anne Phoelich licht toe: „Er is een heel leuke gratis kerstspeurtocht voor kinderen waar

prijzen mee te winnen zijn. Daarnaast is deze periode de laatste gelegenheid om de tentoonstelling 'Woeste Reddingen op Zee' te bekijken, want die loopt tot en met 5 januari.”

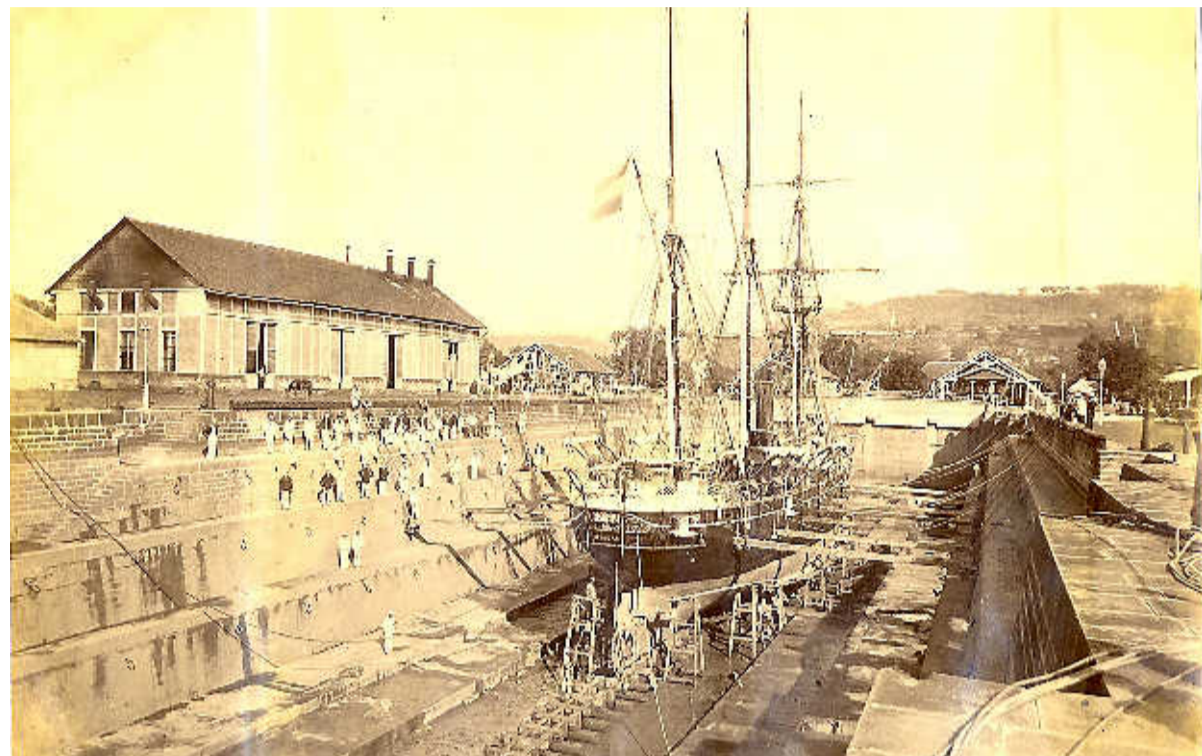
Dorus Rijkers, dat deel uitmaakt van het fraaie Willemsoord-complex, heeft een groot aantal objecten die verband houden met het redden van drenkelingen en opvarenden op zee.

Voor kinderen zijn de diverse onderdelen waarbij iets gedaan of geleerd kan worden één van de trekkers. Het reddingmuseum richt zich op een zo breed mogelijke doelgroep. Wie een bezoek combineert met de andere attracties op Willemsoord is al gauw een dag onder de pannen. Op Oudejaarsdag is men open van tien tot twee. Tweede Kerstdag en Nieuwjaarsdag is het gesloten.

Een reddingboot in kerstseer.

Den Helder

Onderhoud aan de Manginschroef van stoomschip Suriname in een dok in Port au Prince. FOTO COLLECTIE KLOOTWIJK/VRIES

Unieke schroef is een aanwinst

Marinemuseum toont bijzonder object * Enige Manginschroef ter wereld * Dankzij MARIN nu te zien

Arie Booy
a.booy@hdcmedia.nl

Den Helder * Nog een reden nodig om het Marinemuseum te bezoeken behalve het feit dat het bij de vijf hoogst gewaardeerde musea van Nederland behoort?

Doe het dan om de Manginschroef te zien. Deze kersverse attractie van het maritieme museum is gloednieuw, maar gebaseerd op de revolutionaire, historische schroef die onder andere gemaakt is voor schroefstoomschip Bonaire. Er waren ooit vele schepen uitgerust met een Manginschroef, maar er is geen één exemplaar bewaard gebleven. De replica die nu in het Marinemuseum staat is dus de enige ter wereld. De Fransman Mangin vond de dubbele schroef uit. In het Marinemuseum staat de enkele meters hoge schroef met het roer dat er bij hoorde en uitleg over de toepassing.

De schroef is gemaakt door het onderzoeksinstituut Maritime Research Institute Netherlands (MARIN) dat veel met de marine samenwerkt en hem cadeau geeft vanwege het jubileumjaar KM 525 jaar innovatief. De Helderse auteurs Dick Vries en Jan Klootwijk hebben zich uitgebreid in de historie van de Manginschroef verdiept. Klootwijk: „Alle eer echter aan Jan Holtrop van MARIN die dit project uitvoerde.”

Vernieuwing

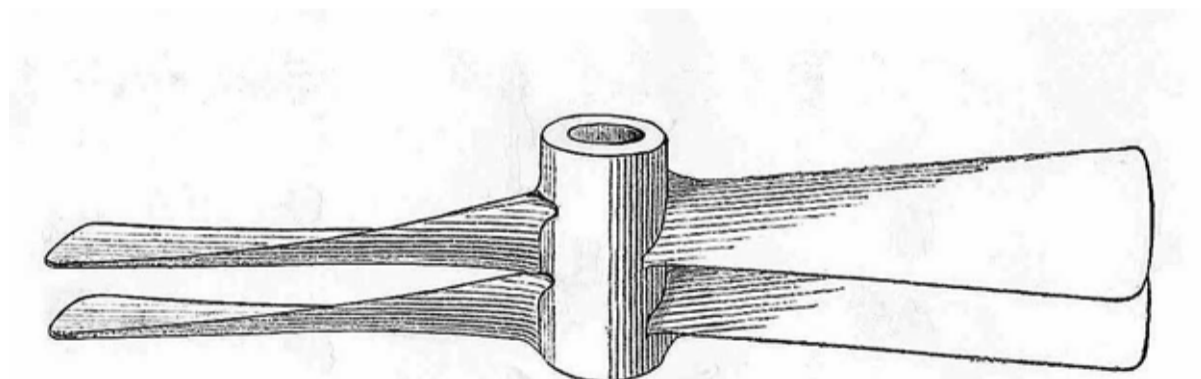
De schroef voor stoomschepen is een belangrijke innovatie geweest. De schenking is zo een passende afsluiting van het marinejubileum 525 dat innovatie als thema heeft.

Directeur Harry de Bles van het museum: „De onthulling van de schroef staat gepland voor 8 januari. Vice-admiraal Borsboom neemt dan het verjaardagscadeau van de directeur van MARIN in ontvangst. We treden er echter nu al mee naar buiten aangezien de kerstvakantie begonnen is. Het is een mooie gelegenheid om belangstellenden te wijzen op de bijzondere opstelling die nu al is te zien.”

Ware grootte

En bijzonder is ie, want niet eerder was zo'n dubbele schroef op ware grootte te zien in de Geschutmakerij van het Marinemuseum. Als de toch al niet klein uitgevallen Jan Klootwijk naast de schroef gaat staan, reikt hij net boven de as van het enorme gevaarte.

De Bles: „De opkomst van de scheepsschroef rond 1840 zorgde in combinatie met nieuwe typen stoommachines voor een revolutie

De bladen van de dubbele schroef in beeld gebracht.

TEKENING DICK VRIES

in de marinestoomvaart. Desondanks behielden vele stoomoorlogsschepen nog lange tijd hun zeiltuigage. Bij de zeilvaart ondervonden de schepen hinder van de schroefbladen zodra de schroef buiten gebruik was gesteld. Om dit bezwaar te ondervangen ontwierp de Franse marine-ingenieur Amédée Mangin rond 1850 een tandemschroef.”

„Door deze schroef in verticale stand vast te zetten, gingen de achter elkaar geplaatste smalle bladen schuilen achter de schroefstaven met een relatief gunstig effect op de snelheid onder zeil. De Manginschroef vond volop toepassing in de Nederlandse marine totdat de laatste schroefstoomschepen rond 1900 uit de vaart werden genomen.”

„Ontwerpstudio Perspekt uit Haarlem heeft er hard aangetrokken om

Jan Klootwijk legt de hand op de Manginschroef.

EIGEN FOTO

in recordtijd een aantrekkelijke publiekspresentatie voor dit icoon van marine-innovatie voor ons te maken. Geweldig dat deze schenking nog binnen het jubileumjaar gedaan kon worden”, aldus De Bles.

Bonaire

Dick Vries geeft op 8 januari voor genodigden een beschouwing over de geschiedenis van de Manginschroef. Samen met Jan Klootwijk schrijft hij het derde boek over de museumschepen in Den Helder. Dit maal is ramschip Schorpioen het onderwerp. Vries: „De replica die MARIN vervaardigde is gebaseerd op de schroef die ooit voor Zr. Ms. Bonaire gemaakt is. Toen stoommachines voor het eerst op schepen werden gebouwd, dreven die schoepenraden aan.”

Vries: „Aan die raderen waren nadelen verbonden. De uitvinding van de scheepsschroef of 'waterschroef' was de onbetwiste doorbraak voor de stoomscheepvaart. Halverwege de negentiende eeuw werden heel wat schroefvormen beproefd. Het was Mangin die een tweebladige schroef bedacht waarvan de delen recht achter elkaar, in tandem, zijn geplaatst. Door deze schroef in verticale stand vast te zetten, geven de bladen zeer weinig weerstand als het schip onder zeil vaart.”

Frankrijk paste vanaf 1854 de nieuwe schroef op oorlogsschepen toe. In 1858 was de Vesuvius het eerste Nederlandse schip met een Manginschroef. Maar hoewel hij wereldwijd is toegepast, is er geen één bewaard gebleven. Daarom is dit Helderse object met recht uniek te noemen.